

դաջիններէն հայերուն և Երուսաղեմի վանքերուն կրած վիշտերը թեթեւցունելու համար՝ Պատրոս Երուսաղեմի Պատրիարքին խնդիրքով միջնորդ եղաւ տեղւոյն մեծ Բլեշիսին և Յակովբեանց Միաբանութեան։ Չօփենցի հետ կը յիշուին նաեւ Մատենի Ստեփան և իր ընկերը Փիլիպպոս ամիրաները։

2.

Ամիրաներուն ծաղումն՝ իրենց նշանաւոր պատրիարքներովն ու կցորդ դրազէտներովն և դպիրներով՝ կը հասնի այս տարտամ գիծերուն հետ մինչեւ 1800 թուականն, մինչ իրենք կը սկսին աւնուլ աւելի գործօն աւելի վառ դիրք մը անձնական ու հանրական կամ, ըսենք, այսպէս կերեւին ժամանակի մերձաւորութեամբ։

18րդ դարու ամիրաներն ընդհանրապէս աւանդական պարզ մարդիկ եղած ըլլալ կը թուին. յիշատակարաններն ու աւանդութիւնն և տոհմին նահապետական վիճակն ալ կը ցուցընեն՝ որ անոնց մէջ պակաս չեն եղեր դպրոցասէր ու եկեղեցասէր մարդիկ. ընդհանրապէս մահտեսի են եղեր անոնք, ընդհանրապէս բարեհոգի ու երկիւղած (pieux) թէպէտ անուսում թէպէտ ըստ ամենայնի անոճ ալ, այլ խորագէտ և ոճովն իրենց գործին և տունին՝ չըջալայրին ներած ու ներգործած արեւելեան համեմատութեամբ։ Իրենց բնակութեան տեղերն են եղեր առ հասարակ՝ Սկիւտար-Օրթագիւղ, Հասգիւղ, մերթ Սամաթիա, Պալաթ, Գում Գաբու կամ Եէնի Գաբու և ուր որ նշանաւոր եկեղեցի մը կամ հայ բաղմուլթիւն մը կը գտնուի։

Գալով ուրեմն այսպէս ներկայ դարուն սկիզբը՝ ճարտարապետ, արհեստապետ, մանաւանդ սեղանաւոր ամիրաներուն՝ ընդհանրապէս ակընցի՝ կառնեն քրոշ ուղղութիւն և կը շողան յատուկ փայլով՝ մանաւանդ երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտ Բ. և Սուլթան Ապտ-իւլ-Մեհմետ օրերուն։